

Μια φοβερή πρόκληση για τον σκηνοθέτη

"Ο ΠΟΥΠΟΥΛΕΝΙΟΣ"

Συμπαγωγή της ΕΘΑΛ και του θεάτρου «Έρως Αμμόχωστος». Μετάφραση: Χριστίνα Μπάμιου - Παγκουρέλη. Σκηνοθεσία: Γιώργος Μουαΐμης. Σκηνικά/Κοστούμια: Μαρίνα Χατζηλουκά. Σχεδιασμός Φωτισμού: Κροχίνα Σπύρου. Μουσικό θέμα -Σύνθεση ήχου: Κωνσταντίνος Παπαδόπουλος. Βοηθός σκηνοθέτης: Κατερίνα Καζαντζή. Κατασκευή Πουπουλένιου: Άλβα Γεωργιάδου. Παίζουν: Δημήτρης Αντωνίου, Ανδρέας Φυλακτού, Γιάννος Αντωνίου, Φώτης Γεωργίδης, Κατερίνα Καζαντζή.

Νόνα Μολέσκη

nonamoleski@hotmail.com

Θυμάστε πόσα αντικείμενα χρειάστη-

κε ο σκηνογράφος Εδουάρδος Γεωργίου για να φτιάξει το μικρόκοσμο της «Βασίλισσας της ομορφιάς» του Μάρτιν ΜακΝτόνα στην πρόσφατη παραγωγή του ΘΟΚ, πόσες πυκνά τοποθετημένες σκηνικές λεπτομέρειες με δύο κύριες λειτουργίες να αναπλάθουν την εποχή και το τοπικό χρώμα, αλλά και να συμβολίζουν το αδιέξοδο, να πνίγουν τους κατοίκους του σπιτιού. Η σκηνοθέτις Μαγδαλένα Ζήρα γνώριζε πως ο ΜακΝτόνα έπλασε τους ήρωές του από ντόπια συστατικά, και δεν εννοώ μόνο τις περιβόητες ρίζες, αλλά και συστατικά παρμένα από τον σκουπιδοτόπο του χωριού. Τώρα κοιτάξετε την κατασκευή της Μαρίνας Χατζηλουκά στη «Μελίνα Μερκούρη». Μια μικρή μεταλλική πλατφόρμα που παριστάνει το χώρο ανακρίσεων και το κελί στο αστυνομικό τμήμα. Πού; Άγνωστο. Ο τόπος και ο χρόνος δεν διευκρινίζονται, δεν χρωματίζονται εθνικά, το σκηνικό εκφράζει μόνο την ιδέα του βίαιου περιρισμού, της παγίδευσης, της μη ελευθερίας.

Πρόκειται για δύο τόσο διαφορετικές αναγνώσεις του ΜακΝτόνα; Όχι, πρόκειται για δύο τόσο διαφορετικά έργα του ΜακΝτόνα. Μπορεί στην ιλιγγιώδη δημιουργική πορεία του Ιρλανδού συγγραφέα τα δύο έργα να απέχουν μεταξύ τους μόνο 7 χρόνια (1996-2003), στη διάρκεια των οποίων ο ΜακΝτόνα έκανε, όσο λίγοι, στη διείσδυση στο δικό του εθνικό και πολιτιστικό στοιχείο και στη διερεύνηση της σχέσης του τοπικού και του πανανθρώπινου, όμως «Ο Πουπουλένιος» είναι αλλιώς, είναι κατά κάποιον τρόπο αποτέλεσμα της πορείας, ένα γενικευμένο, αφηρημένο, παραβολικό κείμενο, που πραγματεύεται τα θέματα που συσσωρεύτηκαν, τα ερωτήματα που δεν απαντήθηκαν πλήρως στα προηγούμενα έργα του συγγραφέα.

Ο Pillowman, ο πουπουλένιος μαλακός παρηγορητής, γεννήθηκε από τη θλίψη και την αδυναμία του συγγραφέα να παρηγορήσει τους ήρωές του που έμειναν δυστυχισμένοι και απαρηγόρητοι στα προηγούμενα (και τα επόμενα, πιστεύω) έργα του, τους εραστές του Λινέιν, το σακάτι του Ίνισμαν, τους γέροντές του, τα παι-

διά. Η παρηγοριά του, ως μιας άλλης, πουπουλένιας, Φραγκογιαννούς, δεν προσφέρει άλλο από ανυπαρξία, μια και η ύπαρξη είναι τόσο οδυνηρή. Γεννήθηκε και από το ιδιόμορφο του χιούμορ, όπως και οι πολλές ιστορίες του ήρωα του έργου, του συγγραφέα Κατούριαν Κατούριαν. Δίνοντας στο έργο τη μορφή του αστυνομικού θρίλερ, ο ΜακΝτόνα κάνει το ζευγάρι των αστυνομικών, τον ανακρινόμενο συγγραφέα και τον διανοητικά αργό του αδελφό να ερευνούν και να αναρωτιούνται, τι ήταν πρώτα, η κότα ή το αυγό ή αλλιώς, αν η βία στη ζωή γεννάει τη βία στην τέχνη ή αν υπάρχει αντίστροφη σχέση του αίτιου και του αιτιατού, θέμα το οποίο αναμφίβολα έχει απασχολήσει τον ίδιο τον ΜακΝτόνα.

Εκτός από το υπαρξιακό και το ηθικό πεδίο, το έργο, πάλι με τον μαυροχιουμοριστικό τρόπο του, αγγίζει και το θέμα της ελευθερίας του καλλιτεχνικού λόγου και της παρέμβασης της εξουσίας, του ολοκληρωτισμού και της ατομικής συνείδησης. Στο κλίμα της διαπαρώδησης των αστυνομικών στερεοτύπων, ο συγγραφέας δεν διστάζει να εντάξει τα αντικείμενα του δικού του εθισμού, τα θέλγητρα του δικού του προσωπικού κόσμου, τις ιστορίες, τα «μια φορά και έναν καιρό». Οι παραβολές διαδέχονται η μια την άλλη και όλα μπλέκονται σ' ένα περίπλοκο και περίτεχνο σχέδιο.

Και βέβαια «Ο Πουπουλένιος» είναι φοβερή πρόκληση για τον σκηνοθέτη. Όταν κάποτε

είδα το κείμενο στο πρόγραμμα του «Αμόρε», αισθάνθηκα ότι αδυνατώ να δώσω μορφή σ' αυτό το χείμαρρο λέξεων, ακόμα και ως αναγνώστης. Ήθελα να μου το μορφοποιήσει κάποιος. Ο Γιώργος Μουαΐμης πρόσεξε, διάβασε και παρουσίασε την κάθε μία από τις πολλές γραμμές του «Πουπουλένιου». Κανένα απ' αυτά δεν είναι αυτονόητο. Η δουλειά που έχει γίνει είναι κοπιαστική, είναι αποτελεσματική, είναι στυλιστικά ξεκάθαρη, πράγμα δύσκολο όταν πρόκειται για ένα εγκεφαλικό και συναισθηματικό, τραγικό και κωμικό μίγμα του ΜακΝτόνα. Έχω κάποιες αντιρρήσεις σ' ό,τι αφορά τη σκηνοθετική πληθωρικότητα στον τομέα της υποκριτικής καθοδήγησης. Ο Μουαΐμης κάπου παρασύρεται και επιβάλλει στο πραγματικά καλό καστ το υπερβολικά λεπτομερές παίξιμο της κάθε ατάκας. Αυτό ταίριαζε στις «Πέτρες στις τσέπες του». Εδώ χρειαζόταν περισσότερη παραβολική γενίκευση, περισσότερη ορμή προς τον κύριο στόχο, ενώ η υποκριτική φλυαρία έφερνε κάποια απόσπαση προσοχής, κάποια επιβράδυνση. Κι όμως και οι δύο αστυνομικοί (Δημήτρης Αντωνίου, Γιάννος Αντωνίου) ήταν πολύ καλοί, και ο Φώτης Γεωργίδης προκαλούσε ταυτόχρονα συγκίνηση και ανατριχίλα (απλώς είχε προηγηθεί το «Γάλα» και υπήρχε ένα déjà vu), και η Κατερίνα Καζαντζή κατάφερε να μην είναι αμήχανη στους παραβολικό-παρωδικούς της ρόλους, και ο Ανδρέας Φυλακτού πέρασε τις δύσκολες εξετάσεις του ρόλου του.